

DIS!NFO

BRIEF

SJENKE UKRAJINE NAD CRNOM GOROM

DFC STUDIJA

[Studija](#) Digitalnog forenzičkog centra (DFC) *Sjenke Ukrajine nad Crnom Gorom* nudi uvid u dinamiku ruske agresije na Ukrajinu, ali i implikacije na region Zapadnog Balkana, sa fokusom na Crnu Goru. Analiza ukazuje na negativne implikacije ruske invazije na Ukrajinu, ali i na sve implikacije opsežne kampanje koja je proteklih nekoliko godina vođena prema Crnoj Gori iz Rusije i njenog ključnog partnera u regionu, Srbije.

Upravo zbog takve kampanje, ambivalentnih stavova, pozicioniranja pojedinih političkih aktera suprotno evroatlantskim principima i prisutnosti ruskih eksponenata, ne može se isključiti mogućnost dodatnog usložnjavanja političkih, bezbjednosnih, ekonomskih i socijalnih prilika u Crnoj Gori. Stoga je potrebna hitna reakcija svih demokratskih struktura društva, koje svoj politički aktivizam baziraju na evropskim i evroatlantskim vrijednostima.

Analiza ukazuje na negativne implikacije ruske invazije na Ukrajinu, ali i na sve implikacije opsežne kampanje koja je proteklih nekoliko godina vođena prema Crnoj Gori iz Rusije i njenog ključnog partnera u regionu, Srbije

TOKOM SKUPA PODRŠKE UKRAJINI NIJESU ISTAKNUTI NACISTIČKI SIMBOLI

DEZINFORMACIJA

Na društvenim mrežama Tviter i Fejsbuk 3. aprila 2022. godine pojavila se fotomontaža fotografije sa skupa podrške Ukrajini na Cetinju. Na fotografiji sa skupa je na zastavi Ukrajine fotomontažom dodat nacistički simbol. Na taj način određeni pojedinci su imali za cilj dodatnu polarizaciju društva u ionako napetoj društveno-političkoj situaciji, kao i diskreditaciju skupova podrške Ukrajini, koji se svakodnevno održavaju na Cetinju. Na ovaj način se pokušava na društvenim mrežama plasirati narativ ruskih medija koji Ukrajinu predstavlja kao nacističku državu i Putinova tvrdnja da sprovodi denacifikaciju Ukrajine. Dakle, pojedini korisnici društvenih mreža su zloupotrijebili fotografiju na kojoj se vide Cetinjani koji pružaju podršku Ukrajini kako bi potkrijepili navode o nacizmu u Ukrajini. Oglasila se i Ambasada Ukrajine u Crnoj Gori koja [je potvrdila](#) da Cetinjani nijesu nosili nacističke simbole, već da je riječ o fotomontaži.

NA SNIMCIMA IZ BUČE NIJESU GLUMCI

DEZINFORMACIJA

U apsurdnom pokušaju da se obesmisli masakr u Buči, u Ukrajini, portal *IN4S* je 4. aprila [objavio](#) dezinformaciju, koju je na svom Tviter nalogu podijelila i Ambasada Rusije u Crnoj Gori. Portal *IN4S* u svom članku tvrdi da se na viralnom videu na kom se vide žrtve masakra nalaze glumci, a ne leševi i da jedan od njih pomjera ruku. Više je nego

jasno da je riječ o odsjaju/kapljici vode sa vjetrobranskog stakla. Ovakvom objavom *IN4S* nastavlja da bude eho ruskih medija u Crnoj Gori, veličajući rusku agresiju i unižavajući ukrajinske žrtve. Sadržaj koji u kontinuitetu plasira ovaj portal obiluje senzacionalizmom i dezinformacijama i u direktnoj je korelaciji sa narativima koji se plasiraju iz Moskve.

DEZINFORMACIJA

PATRIJARH KIRIL U SVOM GOVORU NIJE POMENUO UKRAJINU

Pojedini crnogorski i srpski mediji 3. aprila su objavili informaciju da je ruski patrijarh Kiril u govoru nakon liturgije, u Glavnom hramu Oružanih snaga Ruske Federacije, kazao da *Ukrajina jednom mora biti uništena kao nacistički Rajh*. U pitanju je dezinformacija, jer ruski Patrijarh ni u jednom trenutku tokom svog govora ne spominje Ukrajinu. U svom [govoru](#) nakon liturgije patrijarh Kiril je kazao: *Slomili smo kičmu fašizmu, koji bi nesumnjivo pobijedio da nije bilo Rusije, da nije podviga našeg naroda.*

NALOZI KREMLJA MANIPULIŠU INFORMACIJAMA

DFC INFO

BBC je [uočio](#) ogromnu mrežu zvaničnih Tviter naloga ruske vlade koji manipuliraju informacijama o dešavanjima na ratištu u Ukrajini. Ti nalozi predstavljaju misije u inostranstvu ili ambasade, sa nekoliko hiljada ili više miliona pratilaca. Jedan od primjera kada su se aktivirali ti nalozi je slučaj sa fotografijom povrijeđene Olene Kurilo usljed ruskog bombardovanja Ukrajine, o kojem je i DFC [pisao](#). Brojni mediji i korisnici društvenih mreža širili su informacije da je viralna fotografija zapravo iz 2018. godine ili da Olena nije ni povrijeđena što se ispostavilo kao netačno. Takve teorije i manipulativne informacije objavljene su i na zvaničnom Tviter nalogu ruske vlade – Misija Rusije u Ženevi. Ovaj tweet je retvitovao više od dvadeset odvojenih naloga ruske vlade i na taj način omogućilo veću vidljivost lažnih vijesti. Sve to omogućava Tviterova politika koja naloge ruske vlade ne tretira kao naloge ruskih državnih medija koji su kvalifikovani da ne budu preporučeni u tajmlajnu i obavještenjima Tvitera. Tim Grejm, analitičar društvenih medija u QUT Digital Media Research Centre u Australiji, analizirao je 75 Tviter naloga ruske vlade, koji imaju više od sedam miliona pratilaca i otkrio da ova mreža radi zajedno na retvitovanju i povećanju saobraćaja, čineći na taj način dezinformacije i manipulacije vidljivijim.

GOVOR MRŽNJE NA FEJSBUKU

DFC INFO

Kompanija Meta privremeno će dozvoliti korisnicima Fejsbuka i Instagrama u pojedinim zemljama da pozivaju na nasilje protiv Rusa i ruskih vojnika u kontekstu rata u Ukrajini. Eksperti za digitalna prava smatraju da je Fejsbuk odlukom da dozvoli govor mržnje prekršio sopstvena pravila koja se odnose na huškanje i pokazao da primjenjuje dvostruke standarde što bi moglo nauditi korisnicima u drugim konfliktima. Ova odluka izazvala je brojne komentare s obzirom na to da kompanija Meta bilježi neuspjeh u suzbijanju govora mržnje i huškačkih sadržaja u drugim ratnim zonama. Važno je naglasiti da se i u djelovima svijeta gdje se ne vode ratovi svakodnevno bilježe slučajevi govora mržnje koji nijesu sankcionisani na

Fejsbuku i Instagramu, a primjer za to je i Crna Gora. Složena društveno-politička situacija i usljed toga povećan saobraćaj u onlajn prostoru u Crnoj Gori doprinijeli su porastu govora mržnje na društvenim mrežama o čemu je DFC ranije [pisao](#). Mjesecima unazad brojni građani, aktivisti, predstavnici političkih partija, ali i najranjivije grupe, žene i djeca, izloženi su najbrutalnijim uvredama, prijetnjama i govoru mržnje koji se zasnivaju na nacionalnoj, političkoj i vjerskoj osnovi. Potrebno je da tehnološki giganti poput Fejsbuka osiguraju bezbjednost korisnika, podrže slobodu govora, ali i jednako sankcionišu sve vidove govora mržnje u svim djelovima svijeta i na taj način poštuju ljudska prava.

Disinfo Brif pruža mjesečni pregled ključnih dezinformacija, narativa i propagande koje je DFC tim razotkrio i istražio kako bi podigao svijest o problemu i njegovom obimu.

Disinfo Brif je dio DFC projekta finansiranog dijelom od strane američkog Stejt departmenta. Iznesena mišljenja, nalazi, zaključci i preporuke ne odražavaju nužno stav Vlade SAD.